

a sintaxei limbilor slave, compartimentul cel mai puțin studiat al gramaticii comparative-istorice a limbilor slave. Astfel, n-au fost delimitate încă precis sensurile gramaticale și funcțiile sintactice ale cazurilor, n-au fost stabilite principiile studiului comparativ al construcțiilor cazuale sinonimice, n-a fost rezolvată problema reconstrucției sensurilor cazurilor etc. În studiul sintaxei se mai întâlnesc încă procedee de analiză care în morfologie și fonetică au fost de mult abandonate.

Capitolul I, semnat de prof. S. B. Bernstein, este consacrat *metodelor și sarcinilor studierii istoriei valorilor, sensurilor și funcțiilor cazurilor în limbile slave*. În primele pagini autorul se ocupă de încercările lingviștilor din secolul trecut de a rezolva problema apariției și dezvoltării sistemului cazual în limbile indo-europene. Astfel, S. B. Bernstein este de acord cu acei lingviști care consideră că în procesul de dezvoltare declinarea indo-europeană a suferit transformări profunde. Monumentele scrise, mai ales cele slave, reflectă o perioadă relativ târzie în istoria declinării, cu un sistem cazual deja format. De aceea începuturile cazurilor trebuie căutate în perioada preistorică.

Toate încercările de prezentare detaliată a procesului de formare a cazurilor n-au dat însă rezultatele așteptate. Din lipsă de material, problema apariției cazurilor era rezolvată apriori în funcție de teoria dominantă în momentul respectiv.

Dacă lingviștii au introdus de mult metoda comparativ-istorică în studierea foneticii și morfologiei, în domeniul sintaxei continuă să mai fie încă folosite metode, care încă în secolul al XIX-lea provocau obiecții serioase. Astfel, s-a înrădăcinat părerea că un comparativist — cercetător în domeniul sintaxei se poate dispensa de istoria limbii. De aici popularitatea lucrărilor acelor autori care potriveau diferite fenomene sintactice unor scheme gata elaborate. Imperfecțiunea metodelor concrete de cercetare a dus la reducerea interesului pentru problemele sintaxei. Mulți lingviști au cerut să se renunțe la încercările premature de rezolvare a originii sistemului cazual, subliniind necesitatea prelucrării minuțioase a materialelor fiecărei limbi indo-europene în parte.

O mare importanță în studierea sintaxei o are lucrarea lui A. A. Potebnea, *Из записок по русской грамматике* (patru volume, începînd cu 1874), în care marele cercetător rus își propune să studieze valorile cazurilor și corelația dintre ele. Munca lui s-a concentrat asupra interpretării materialului cercetat și nu se irosește în considerații arbitrare despre epocile de început ale istoriei declinării indo-europene.

De asemenea, de o mare însemnătate pentru rezolvarea problemelor sintaxei sînt cercetările lui I. Speier, care a dat o lovitură serioasă acelor cercetători ce-și formau păreri despre natura limbilor indo-europene, sprijinindu-se pe o singură limbă — de obicei greaca sau vedica.

Cercetările concrete ale unor lingviști, ca germanistul G. Winkler, s-au reflectat pozitiv asupra studiului istoriei cazurilor. Cercetătorii tind să stabilească procedee sigure în determinarea valorilor cazurilor, a funcțiilor lor sintactice, să fixeze principiile studierii sinonimiei cazuale.

Mulți lingviști din sec. al XIX-lea li se părea că studiul genezei flexiunii cazuale va da răspuns la chestiunea formării sistemului cazual în întregime și va ajuta la stabilirea celor mai vechi sensuri ale cazurilor. Primul care s-a ridicat împotriva acestei concepții a fost B. Delbrück. Deși și alți lingviști au luptat împotriva ei, această teorie s-a extins și a jucat un rol negativ în cercetarea cazurilor indo-europene.

În continuare, prof. Bernstein arată sarcinile ce stau în fața cercetătorilor istoriei cazurilor, subliniind importanța studierii istoriei flexiunii cazuale în limbile înrudite îndeaproape, ca de exemplu, limbile slave; apoi reconstituirea, pe baza metodei comparative-istorice, a celor mai vechi aspecte ale flexiunii în limba bază, stabilirea genezei flexiunii cazuale în indo-europeană. Prof. Bernstein atrage atenția asupra specificului folosirii metodei reconstrucției în domeniul sintaxei. Dacă în domeniul foneticii și al morfologiei